

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

14. svibnja 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Pravo na informiranje u kaznenom postupku – Direktiva 2012/13/EU – Članak 6. – Pravo na informiranje o optužbama – Kazneni progon zbog upravljanja vozilom bez vozačke dozvole – Zabrana upravljanja vozilom izrečena ranijim kaznenim nalogom o kojemu osoba o kojoj je riječ nije imala saznanja – Dostava tog naloga osobi o kojoj je riječ samo putem obveznog punomoćnika – Stjecanje svojstva pravomoćnosti – Moguća nepažnja osobe o kojoj je riječ”

U predmetu C-615/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Amtsgericht Kehl (Općinski sud u Kehl, Njemačka), odlukom od 24. rujna 2018., koju je Sud zaprimio 28. rujna 2018., u kaznenom postupku protiv

UY,

uz sudjelovanje:

Staatsanwaltschaft Offenburg,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: E. Regan, predsjednik vijeća, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešić i C. Lycourgos (izvjestitelj), suci, nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: D. Dittert, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 16. listopada 2019.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za njemačku vladu, M. Hellmann, T. Henze i A. Berg, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, S. Grünheid, R. Troosters i B.-R. Killmann, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. siječnja 2020.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL 2012., L 142, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 48.) kao i članaka 21., 45., 49. i 56. UFEU-a.
- 2 Zahtjev je upućen u okviru kaznenog postupka koji je u Njemačkoj pokrenut protiv osobe UY zbog kaznenog djela vožnje bez vozačke dozvole, počinjenog iz nepažnje.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Uvodne izjave 14., 27. i 41. Direktive 2012/13 glase:

„(14) Ova se Direktiva odnosi na mjeru B [(mjera o pravu na informiranje o pravima i o optužbi)] Plana [za jačanje postupovnih prava osumnjičenika ili okrivljenika u kaznenom postupku]. Njome se utvrđuju zajednički minimalni standardi koji se imaju primjenjivati u području informacija o pravima osoba i o optužbama protiv osoba osumnjičenih ili okrivljenih da su počinile kazneno djelo koje se tim osobama trebaju dati s ciljem poboljšavanja uzajamnog povjerenja između država članica. Ova se Direktiva temelji na pravima utvrđenima u [Povelji Europske unije o temeljnim pravima], a posebno na njezinim člancima 6., 47. i 48., te se njome nadograđuju članci 5. i 6. [Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950.], kako ih tumači Europski sud za ljudska prava. U ovoj Direktivi izraz ‚optužba‘ koristi se za opisivanje istog koncepta kao izraz ‚optužnica‘ koji se koristi u članku 6. stavku 1. [te konvencije].

[...]

(27) Osobe okrivljene za počinjenje kaznenog djela trebale bi dobiti sve informacije o optužbama koje su im potrebne da mogu pripremiti svoju obranu i koje su potrebne radi osiguravanja pravičnosti postupka.

[...]

(41) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela koja su priznata [Poveljom o temeljnim pravima]. Ovom se Direktivom posebno teži promicanju prava na slobodu, prava na pošteno suđenje i prava na obranu. Stoga je ovu Direktivu potrebno u skladu s time provoditi.”
- 4 Članak 6. Direktive 2012/13, naslovljen „Pravo na informiranje o optužbama”, propisuje:

„1. Države članice osiguravaju da osumnjičenici ili okrivljenici dobiju informacije o kaznenim djelima za koja se sumnja ili za čije počinjenje su okrivljeni. Te se informacije dostavljaju žurno i uz toliko detalja koliko je potrebno kako bi se osigurala pravičnost postupka i djelotvorno ostvarivanje prava na obranu.

2. Države članice osiguravaju da osumnjičenici ili okrivljenici koji su uhićeni ili zadržani budu informirani o razlozima njihovog uhićenja ili zadržavanja, uključujući o kaznenom djelu za koje se sumnja ili za čije počinjenje su okrivljeni.

3. Države članice osiguravaju da se najkasnije po dostavljanju optužnice sudu, pruže detaljne informacije o optužbama, uključujući vrstu i pravnu kvalifikaciju kaznenog djela, kao i vrstu sudjelovanja od strane okrivljene osobe.

4. Države članice osiguravaju da osumnjičenici ili okrivljenici budu žurno obaviješteni o svim promjenama informacija koje su pružene u skladu s ovim člankom, kada je to potrebno radi osiguravanja pravičnosti postupka.”

Njemačko pravo

- 5 Člankom 44. Strafgesetzbucha (Kazneni zakonik), u verziji primjenjivoj na činjenice u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: StGB), naslovljenim „Zabrana upravljanja vozilom”, određeno je:

„1. Ako je osobi za kazneno djelo koje je počinila upravljajući motornim vozilom odnosno u vezi s upravljanjem motornim vozilom ili povrijedivši dužnosti vozača motornog vozila izrečena kazna zatvora ili novčana kazna, sud toj osobi može na razdoblje od jednog do tri mjeseca zabraniti upravljanje svim ili nekim vrstama vozila na javnim cestama. Zabranu upravljanja vozilom treba u pravilu naložiti kad, u slučajevima osuđujuće odluke na temelju članka 315.c stavka 1. točke 1. podtočke (a) i stavka 3. ili članka 316., vozačka dozvola nije oduzeta u skladu s člankom 69.

2. Zabrana upravljanja vozilom stupa na snagu na dan pravomoćnosti sudske odluke. Tijekom razdoblja primjene zabrane, nacionalna i međunarodna vozačka dozvola pohranjene su pri njemačkom nadležnom tijelu. Navedeno vrijedi i kada je vozačku dozvolu izdalo tijelo države članice Europske unije ili druge države stranke Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru, pod uvjetom da njezin nositelj ima uobičajeno boravište u Njemačkoj. Zabrana upravljanja vozilom upisuje se u druge strane vozačke dozvole.

3. Ako službena tijela moraju pohraniti vozačku dozvolu ili se zabrana upravljanja vozilom mora upisati u stranu vozačku dozvolu, razdoblje zabrane počinje teći tek od dana kada je to provedeno. Razdoblje zabrane ne obuhvaća razdoblje tijekom kojeg se okrivljenik nalazio u pritvoru u ustanovi, po nalogu nadležnih tijela.”

- 6 Člankom 44. Strafprozessordnungs (Zakonik o kaznenom postupku, u daljnjem tekstu: StPO) određeno je:

„Ako je neka osoba bez svoje krivnje onemogućena poduzeti radnju u propisanom roku, na njezin zahtjev valja dopustiti povrat u prijašnje stanje. Osoba koja nije bila obaviještena u skladu s člankom 35.a prvom i drugom rečenicom, člankom 319. stavkom 2. trećom rečenicom ili člankom 346. stavkom 2. trećom rečenicom nije kriva za nepoštovanje roka za podnošenje pravnog sredstva.”

- 7 Člankom 45. StPO-a propisano je:

„1. Zahtjev za povrat u prijašnje stanje podnosi se sudu pred kojim je valjalo poduzeti radnju unutar propisanog roka, u roku od tjedan dana od prestanka zapreke. Kako bi se zahtjev smatrao podnesenim u roku, dovoljno je da se pravodobno podnese sudu koji o njemu odlučuje.

2. Činjenice na kojima se zahtjev temelji moraju biti učinjene vjerojatnima u trenutku njegova podnošenja ili tijekom postupka u kojem se on razmatra. Propuštena radnja mora se poduzeti u roku za podnošenje zahtjeva. U tom se slučaju povrat u prijašnje stanje može dopustiti i bez podnošenja zahtjeva.”

8 Člankom 132. StPO-a predviđeno je:

„1. Ako osoba za koju postoji osnovana sumnja da je počinila kazneno djelo nema boravište ni stalni domicil unutar teritorijalnog područja primjene ovog zakona, a nisu ispunjeni uvjeti za izdavanje uhidbenog naloga, može joj se, radi osiguravanja urednog tijeka kaznenog postupka, naložiti da:

1. pruži odgovarajuće jamstvo za novčanu kaznu i očekivane troškove postupka i
2. osobu koja boravi na području jurisdikcije nadležnog suda opunomoći za primanje dostava.

Mutatis mutandis primjenjuje se članak 116.a stavak 1.

2. Nalog može donijeti samo sud i, u slučaju neposredne opasnosti, državno odvjetništvo i njegovi istražitelji (članak 152. Gerichtsverfassungsgesetz [(Zakon o pravosudnom sustavu)]).

3. Ako okrivljenik ne postupi u skladu s odlukom, prijevozna sredstva i drugi predmeti koji se nalaze u okrivljenikovu posjedu i pripadaju mu mogu se zaplijeniti. *Mutatis mutandis* primjenjuju se članci 94. i 98.”

9 Člankom 407. StPO-a predviđeno je:

„1. U postupku pred kaznenim sudom te u postupku koji je u nadležnosti suda koji čine i suci porotnici pravne posljedice počinjenja lakših kaznenih djela mogu se, na pisani zahtjev državnog odvjetništva, utvrditi izdavanjem pisanog kaznenog naloga, bez održavanja glavne rasprave. Državno odvjetništvo takav će zahtjev podnijeti ako smatra da, s obzirom na ishod istrage, rasprava nije potrebna. U zahtjevu se moraju predložiti konkretne pravne posljedice. Podnošenje tog zahtjeva ima značaj podnošenja optužnog akta.

[...]

3. Sud nije dužan prethodno saslušati okrivljenika (članak 33. treći stavak).”

10 U skladu s člankom 410. StPO-a:

„1. Okrivljenik može podnijeti prigovor protiv kaznenog naloga sudu koji ga je donio, u roku od dva tjedna od njegove dostave, u pisanom obliku ili u tajništvu. *Mutatis mutandis* primjenjuju se članci 297. do 300. i članak 302. stavak 1. prva rečenica i stavak 2.

2. Prigovor se može ograničiti samo na određene točke optužbe.

3. Ako protiv kaznenog naloga ne bude pravodobno podnesen prigovor, taj nalog ima istu pravnu snagu kao pravomoćna sudska presuda.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

11 UY je profesionalni vozač teških teretnih vozila, poljskog državljanstva, sa stalnim boravištem u Poljskoj.

12 Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu, Njemačka) kaznenim nalogom od 21. kolovoza 2017. izrekao je osobi UY novčanu kaznu i zabranu upravljanja vozilom u trajanju od tri mjeseca zbog kaznenog djela počinjenog 11. srpnja 2017., a koje se sastojalo od nezakonitog napuštanja mjesta nesreće.

- 13 Taj je nalog, zajedno s prijevodom na poljski jezik, 30. kolovoza 2017. dostavljen punomoćniku osobe UY. Naime, ona je, u skladu s člankom 132. StPO-a i po nalogu državnog odvjetnika, izdala punomoć za primanje dostava. Punomoćnika osobi UY, službenika Amtsgerichta Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu), odredila je policija.
- 14 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je obrazac o izdavanju punomoći, koji je bio sastavljen na njemačkom jeziku i koji je osobi UY putem telefona prevela njoj bliska osoba, sadržavao ime i poslovnu adresu punomoćnika kao i naznaku da zakonski rokovi počinju teći od dana dostave punomoćniku kaznene odluke koja će se donijeti. Međutim, on nije sadržavao nikakvu naznaku o pravnim i materijalnim posljedicama punomoći, osobito u pogledu mogućih obveza dotične osobe da se informira kod svojeg punomoćnika. Osobi UY uručena je preslika punomoći na njemačkom jeziku.
- 15 Punomoćnik je prosljedio kazneni nalog redovnom poštom na poznatu adresu osobe UY u Poljskoj, međutim, nije bilo moguće utvrditi je li ona tu pošiljku zaprimila.
- 16 Budući da protiv kaznenog naloga nije podnesen prigovor, on je postao pravomoćan 14. rujna 2017.
- 17 Njemačka je policija 14. prosinca 2017. zaustavila osobu UY prilikom upravljanja teškim teretnim vozilom na području općine Kehl (Njemačka).
- 18 Državno odvjetništvo u Offenburgu (Njemačka) slijedom toga pokrenulo je postupak pred Amtsgerichtom Kehl (Općinski sud u Kehl) u kojem je tražilo donošenje osuđujuće odluke protiv osobe UY zbog kaznenog djela upravljanja vozilom bez vozačke dozvole, počinjenom iz nepažnje, time što je predmetna osoba upravljala teškim teretnim vozilom na njemačkom državnom području, iako je mogla i trebala znati da joj je izrečena zabrana upravljanja vozilom na tom području.
- 19 Sud koji je uputio zahtjev polazi od pretpostavke da do dana kada ju je zaustavila policija, odnosno 14. prosinca 2017., osoba UY nije imala saznanja o kaznenom nalogu koji je izdao Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu) i, slijedom toga, o izrečenoj joj zabrani upravljanja vozilom.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev ističe da, u skladu s člankom 44. stavkom 2. StGB-a, zabrana upravljanja vozilom stupa na snagu od trenutka kad sudska odluka postane pravomoćna i u tom pogledu pobliže navodi da je kazneni nalog jednakovrijedan pravomoćnoj sudskoj odluci, ako u roku od dva tjedna od njegove dostave nije podnesen prigovor, pri čemu se ta dostava može izvršiti putem punomoćnika kojeg je odredila osoba o kojoj je riječ.
- 21 Također naglašava da u njemačkom pravu činjenica da je osobu punomoćnika, kao u ovom slučaju, odredila policija i da obrazac o izdavanju punomoći ne sadržava ni informacije o mogućnosti telefonskog kontaktiranja punomoćnika ni upute o obvezi osobe o kojoj je riječ da se informira kod svojeg punomoćnika načelno ne utječe na pravne učinke punomoći. Isto vrijedi i za okolnost da je taj obrazac sastavljen isključivo na njemačkom jeziku, pod uvjetom da se njegov sadržaj usmeno objasni okrivljeniku koji ne vlada tim jezikom.
- 22 Usto, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, okrivljeniku koji je upoznat s činjenicom da se protiv njega vodi kazneni postupak mogao bi se prigovoriti određen stupanj nepažnje ako ne pokuša od svojeg punomoćnika dobiti konkretne informacije o ishodu tog postupka. U tom kontekstu, ta se osoba ne može pozivati na činjenicu da nije zaprimila dokumente koje joj je prosljedio navedeni punomoćnik.
- 23 Međutim, sud koji je uputio zahtjev dvoji o tome protivi li se svojstvo pravomoćnosti, koje, u skladu s njemačkim pravom, valja priznati kaznenom nalogu Amtsgerichta Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu), Direktivi 2012/13, kako ju je protumačio Sud u svojim presudama od 15. listopada 2015., Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686) i od 22. ožujka 2017., Tranca i dr. (C-124/16, C-188/16 i C-213/16, EU:C:2017:228), kao i člancima 21., 45., 49. i 56. UFEU-a. Prema mišljenju suda

koji je uputio zahtjev, iz tih presuda proizlazi da okrivljenik, zbog svoje obveze izdavanja punomoći za dostavu protiv njega izdanog naloga, općenito ne smije trpjeti ni najmanju nepovoljnost povezanu s činjenicom da se njegov domicil ne nalazi u Njemačkoj, nego u drugoj državi članici. Međutim, u ovom je slučaju osoba UY pretrpjela takve nepovoljnosti koje se ne mogu nadoknaditi.

- 24 Naime, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, s obzirom na to da se dostava kaznenog naloga izvršava putem punomoćnika, vjerojatno je da osoba protiv koje je izdan kazneni nalog i koja boravi u inozemstvu neće biti upoznata s tim nalogom ili će za njega saznati znatno kasnije nego što bi saznala da je njezin domicil u Njemačkoj.
- 25 U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da se kazneni nalog u Njemačkoj uistinu može dostaviti na temelju punomoći upućene poštom i da u takvom slučaju kazneni nalog nije potrebno uručiti osobno primatelju jer se dostava može izvršiti u mjestu njegova domicila, predajom navedenog naloga odraslom članu obitelji, osobi zaposlenoj u obitelji ili odraslom ukućaninu koji ondje trajno živi, ostavljanjem naloga u primateljevu poštanskom sandučiću ili ostavljanjem obavijesti o prispijeću pošiljke, pod uvjetom da se izda službena potvrda kao dokaz da je dostava izvršena. Prema navodima suda koji je uputio zahtjev, stroga pravila propisana za taj postupak, na čije poštovanje sud pazi po službenoj dužnosti, kao i geografska i osobna blizina mjesta dostave i stvarnog primatelja u odnosu na osobu o kojoj je riječ ipak u pravilu omogućuju da se dostava, u slučaju postojanja ikakve sumnje u njezinu pravilnost, smatra neurednom.
- 26 Suprotno tomu, ako je kazneni nalog dostavljen okrivljenikovu punomoćniku, okrivljenik u pravilu ne može utjecati na način na koji će mu taj nalog biti prosljeđen, čak i ako je punomoćnik službenik suda. Taj punomoćnik nije zakonski obavezan prosljediti taj nalog na način koji jamči da će ga okrivljenik doista primiti, primjerice preporučenom pošiljkom. Povrh toga, prosljeđivanje naloga u inozemstvo moglo bi trajati znatno dulje, a u tom je slučaju povećan i rizik gubitka pošiljke.
- 27 Sud koji je uputio zahtjev navodi da te nepovoljnosti u njemačkom pravu nisu kompenzirane postupkom povrata u prijašnje stanje, predviđenim člankom 44. StPO-a, kojim se pod određenim uvjetima omogućuje ukidanje svojstva pravomoćnosti kaznenog naloga i ponovni tijek roka za podnošenje prigovora protiv njega.
- 28 U tom pogledu taj sud ističe, kao prvo, da osoba o kojoj je riječ, kako bi ishodila retroaktivno ukidanje svojstva pravomoćnosti naloga koji se na nju odnosi, mora, čak i ako ne osporava kazneno djelo i njegove pravne posljedice, podnijeti obrazloženi zahtjev za povrat u prijašnje stanje i prigovor protiv kaznenog naloga, kako bi zatim povukla svoj prigovor čim ishodi povrat u prijašnje stanje.
- 29 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev ističe da se zahtjev za povrat u prijašnje stanje mora podnijeti u roku od tjedan dana nakon prestanka zapreke zbog koje je osoba o kojoj je riječ propustila poduzeti radnju u za to određenom postupovnom roku.
- 30 Taj sud ističe, kao treće, da dotična osoba mora dokazati da nije odgovorna za nepoštovanje roka. U tom pogledu, ona ne može samo tvrditi da nije imala saznanja o dostavi punomoćniku kaznenog naloga koji se na nju odnosi jer se od nje očekuje da se u što kraćem roku kod svojeg punomoćnika informira o mogućem postojanju pošiljki koje su joj upućene, pri čemu se ne uzimaju u obzir poteškoće povezane s mogućim jezičnim barijerama u komunikaciji s punomoćnikom. Usto, povrat u prijašnje stanje može se po službenoj dužnosti odobriti samo ako iz spisa jasno proizlazi da nema krivnje za nepoštovanje roka.
- 31 Kao četvrto, taj sud također ističe da zahtjev za povrat u prijašnje stanje nema suspenzivan učinak.

- 32 U tim okolnostima, sud koji je uputio zahtjev smatra da bi trebao biti u mogućnosti zaključiti da je kazneni nalog koji je Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu) izdao protiv osobe UY, unatoč odredbama nacionalnog prava, postao pravomoćan tek istekom roka od dva tjedna, računajući od dana kada je ona doista saznala za njega, odnosno od određenog dana nakon što je zaustavljena zbog upravljanja vozilom bez vozačke dozvole, počinjenog iz nepažnje.
- 33 Podredno, sud koji je uputio zahtjev smatra da se osobi UY, kako bi se izbjeglo neopravdano različito postupanje koje se temelji samo na njezinu domicilu u Poljskoj, ne smije nametnuti nikakva obveza primjene određenog stupnja pažnje u pogledu saznavanja za postupovne dokumente koji se na nju odnose – a povreda koje obveze je osnova postupka koji se pred njim vodi – koja nadilazi obveze koje bi ta osoba imala da joj je kazneni nalog dostavljen u Njemačkoj putem uobičajene punomoći.
- 34 U tim je okolnostima Amtsgericht Kehl (Općinski sud u Kehlu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li pravo Europske unije, a osobito Direktivu 2012/13 i članke 21., 45., 49. i 56. UFEU-a, tumačiti na način da im se protive propisi države članice kojima se u kaznenom postupku, samo na temelju činjenice da okrivljenik ima domicil u drugoj državi članici, dopušta obvezivanje tog okrivljenika da odredi punomoćnika za primanje dostave protiv njega izdanog kaznenog naloga, s posljedicom da taj kazneni nalog postaje pravomoćan te time ispunjava pravnu pretpostavku za kaznenu kvalifikaciju kasnijeg okrivljenikova ponašanja (*res iudicata*), čak i ako okrivljenik nije imao saznanja o tom kaznenom nalogu i ako nije moguće uvjeriti se na usporediv način kao u slučaju osoba s domicilom u državi članici o kojoj je riječ da je predmetni okrivljenik doista imao saznanja o tom nalogu?
2. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje: treba li pravo [Unije], a osobito Direktivu 2012/13 i članke 21., 45., 49. i 56. UFEU-a, tumačiti na način da im se protive propisi države članice kojima se u kaznenom postupku, samo na temelju činjenice da okrivljenik ima domicil u drugoj državi članici, dopušta obvezivanje tog okrivljenika da odredi punomoćnika za primanje dostave protiv njega izdanog kaznenog naloga, s posljedicom da taj kazneni nalog postaje pravomoćan te time ispunjava pravnu pretpostavku za kaznenu kvalifikaciju kasnijeg okrivljenikova ponašanja (*res iudicata*), te kojima se okrivljeniku u kaznenom postupku za predmetno kazneno djelo, s obzirom na to da je dužan voditi računa o tome da sazna za kazneni nalog, pod prijetnjom kaznenog progona zbog nepažnje, subjektivno nameću strože obveze od onih koje bi imao da je njegov domicil u državi članici o kojoj je riječ?”

O prethodnim pitanjima

- 35 Svojim dvama pitanjima, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 21., 45., 49. i 56. UFEU-a kao i članak 6. Direktive 2012/13 tumačiti na način da im se protive propisi države članice na temelju kojih osoba koja boravi u drugoj državi članici podliježe kaznenopravnoj sankciji ako ne poštuje nalog kojim joj je izrečena zabrana upravljanja vozilom od trenutka njegove pravomoćnosti, neovisno o tome što, s jedne strane, rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv tog naloga počinje teći od trenutka njegove dostave punomoćniku osobe o kojoj je riječ, a ne njoj samoj, i bez obzira na to što, s druge strane, ta osoba nije imala saznanja o postojanju tog naloga u trenutku kad je povrijedila njime određenu zabranu upravljanja vozilom.
- 36 Uvodno valja istaknuti, kao prvo, da je Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu) osobi UY izrekao privremenu zabranu upravljanja vozilom na temelju članka 407. StPO-a.

- 37 Kao što je to Sud već imao priliku istaknuti, postupak izdavanja takvog kaznenog naloga pojednostavljen je i ne predviđa raspravu ni kontradiktorno raspravljanje. Taj nalog, koji za lakša kaznena djela izdaje sud na zahtjev državnog odvjetništva, privremena je odluka. U skladu s člankom 410. StPO-a, kazneni nalog postaje pravomoćan istekom roka od dva tjedna od njegove dostave, ovisno o slučaju, punomoćnicima osobe o kojoj je riječ, osim ako ona unutar tog roka podnese prigovor protiv toga naloga (vidjeti u tom smislu presudu od 15. listopada 2015., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, t. 20.).
- 38 U posebnom slučaju u kojem dotična osoba nema boravište ni stalni domicil na njemačkom državnom području može joj se, na temelju članka 132. stavka 1. StPO-a, naložiti da odredi punomoćnika kojem će biti dostavljen nalog koji se na nju odnosi, pri čemu rok za podnošenje prigovora počinje teći od trenutka takve dostave.
- 39 U skladu s člankom 44. stavkom 2. StGB-a, zabrana upravljanja vozilom izrečena takvim nalogom stupa na snagu kad on postane pravomoćan.
- 40 Kao drugo, valja istaknuti da je predmet glavnog postupka novi kazneni postupak koji je protiv osobe UY pokrenut zbog kaznenog djela upravljanja vozilom bez vozačke dozvole, počinjenog iz nepažnje. Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je pravni opis tog kaznenog djela nepoštovanje zabrane upravljanja vozilom izrečene pravomoćnim kaznenim nalogom, dok je stupanj krivnje s kojim je osoba o kojoj je riječ djelo počinila nepažnja.
- 41 U ovom slučaju sud koji je uputio zahtjev ističe, kad je riječ, najprije, o pravnom opisu kaznenog djela zbog kojeg se pred njim vodi postupak protiv osobe UY, da je ona zaustavljena prilikom upravljanja teškim teretnim vozilom na njemačkom državnom području 14. prosinca 2017., odnosno nakon pravomoćnosti osuđujuće sudske odluke koju je protiv nje donio Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu), odnosno nakon što osoba UY nije podnijela prigovor protiv tog kaznenog naloga u roku od dva tjedna od dostave tog naloga njezinu punomoćniku.
- 42 Nadalje, kad je riječ o stupnju krivnje s kojim je osoba UY počinila kazneno djelo zbog kojeg se vodi predmetni postupak, sud koji je uputio zahtjev navodi da je službenik Amtsgerichta Garmisch-Partenkirchen (Općinski sud u Garmisch-Partenkirchenu) proslijedio kazneni nalog izdan protiv te osobe putem redovne pošte na njezinu poznatu adresu u Poljskoj. Smatrajući da ne može utvrditi da je osoba UY tu pošiljku doista primila, sud koji je uputio zahtjev polazi od pretpostavke da je ona za taj kazneni nalog stvarno saznala tek 14. prosinca 2017., kad ju je zaustavila policija.
- 43 S obzirom na ta pojašnjenja, valja, kao prvo, ispitati protivi li se članku 6. Direktive 2012/13 to da rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv kaznenog naloga, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, počinje teći od njegove dostave punomoćniku osobe protiv koje je nalog izdan.
- 44 U tom pogledu valja istaknuti, kao prvo, da se tim člankom 6. utvrđuju posebna pravila o pravu svakog osumnjičenika ili okrivljenika na informiranje o kaznenom djelu za koje se sumnjiči ili za čije je počinjenje okrivljen, brzo i dovoljno detaljno kako bi se osigurala pravičnost postupka i omogućilo djelotvorno ostvarivanje prava na obranu. Stavkom 3. navedenog članka 6. predviđeno je da države članice osiguravaju da se, najkasnije po dostavljanju optužnice sudu, pruže detaljne informacije o optužbi.
- 45 Točno je da, zbog skraćenog i pojednostavljenog postupka izdavanja kaznenog naloga o kojem je riječ u glavnom postupku, do dostave takvog naloga dolazi tek nakon što je sud odlučio o osnovanosti optužbe.
- 46 Međutim, Sud je presudio da u takvom nalogu sud donosi samo privremenu odluku te da je njegovom dostavom okrivljenik prvi put u prilici da se informira o onome što mu se stavlja na teret, što potvrđuje i činjenica da on ne može podnijeti pravno sredstvo protiv tog naloga pred drugim sudom, nego

prigovor koji mu pred istim sudom daje pravo na uobičajeni kontradiktorni postupak u kojem može neograničeno izvršavati svoje pravo na obranu, prije nego što taj sud ponovno odluči o osnovanosti optužbe (vidjeti u tom smislu presudu od 15. listopada 2015., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, t. 60.).

- 47 Slijedom toga, dostavu takvog naloga treba, u skladu s člankom 6. Direktive 2012/13, smatrati oblikom priopćavanja optužbe protiv okrivljenika te on stoga treba udovoljavati zahtjevima iz tog članka (vidjeti u tom smislu presudu od 15. listopada 2015., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, t. 61.).
- 48 Kao drugo, Sud je također utvrdio da Direktiva 2012/13 ne uređuje načine na koje informacije o optužbi, predviđene u njezinu članku 6., trebaju biti priopćene okrivljeniku te da se tom članku u pravilu ne protivi dužnost okrivljenika koji nema boravište u državi članici o kojoj je riječ da u kaznenom postupku odredi punomoćnika za dostavu naloga poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku (vidjeti u tom smislu presudu od 15. listopada 2015., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, t. 62. i 68.).
- 49 Međutim, iz sudske prakse Suda proizlazi također da se načinima priopćavanja informacija o optužbi propisanim pravom država članica ne smije dovesti u pitanje cilj koji je predviđen, osobito, člankom 6. Direktive 2012/13, a koji se sastoji, kao što to proizlazi i iz njezine uvodne izjave 27., od toga da osobe osumnjičene ili okrivljene za počinjenje kaznenog djela mogu pripremiti svoju obranu i da se osigura pravičnost postupka (vidjeti u tom smislu presude od 15. listopada 2015., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, t. 63. i od 22. ožujka 2017., Tranca i dr., C-124/16, C-188/16 i C-213/16, EU:C:2017:228, t. 38.).
- 50 Međutim takav cilj, kao i nužnost izbjegavanja svake diskriminacije između, s jedne strane, okrivljenika koji imaju boravište na području primjene nacionalnog zakona o kojem je riječ i, s druge strane, onih čije je boravište izvan njegova područja primjene, koji su jedini dužni odrediti punomoćnika za dostavu sudskih odluka, zahtijevaju da se okrivljeniku stavi na raspolaganje cjelokupni rok od dva tjedna koji je nacionalnim pravom predviđen za podnošenje prigovora protiv naloga poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku (vidjeti u tom smislu presude od 15. listopada 2015., Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, t. 65. i od 22. ožujka 2017., Tranca i dr., C-124/16, C-188/16 i C-213/16, EU:C:2017:228, t. 40.).
- 51 Slijedom navedenog, od dana kad je doista saznao za takav nalog okrivljenik treba, koliko je to moguće, biti u jednakom položaju kao da mu je taj nalog dostavljen osobno i stoga treba imati na raspolaganju cjelokupan rok za podnošenje prigovora (vidjeti u tom smislu presudu od 22. ožujka 2017., Tranca i dr., C-124/16, C-188/16 i C-213/16, EU:C:2017:228, t. 47.).
- 52 U tom pogledu, iako je točno da nalog poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku postaje pravomoćan ako okrivljenik protiv njega ne podnese prigovor u roku od dva tjedna od dostave tog naloga njegovu punomoćniku, a ne od trenutka kad je okrivljenik doista saznao za taj nalog, člancima 44. i 45. StPO-a, kao što je to istaknuo sud koji je uputio zahtjev, predviđen je postupak za povrat u prijašnje stanje, koji ipak omogućuje ukidanje svojstva pravomoćnosti naloga i podnošenje prigovora protiv njega, unatoč tome što je prvotni rok za njegovo podnošenje istekao.
- 53 U tim okolnostima valja ispitati, kao treće, jesu li postupak za povrat u prijašnje stanje, predviđen nacionalnim pravom, i uvjeti koji su tim pravom propisani za taj postupak u skladu sa zahtjevima iz članka 6. Direktive 2012/13, a osobito omogućuju li osobi o kojoj je riječ da doista ostvaruje pravo na rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv kaznenog naloga izdanog protiv nje počevši od trenutka kad je za njega stvarno saznala.
- 54 U tom pogledu najprije valja istaknuti da, s obzirom na navode iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje i raspravu pred Sudom, nije isključeno da, u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, relevantno nacionalno pravo okrivljeniku određuje rok od tjedan dana za podnošenje

prigovora protiv kaznenog naloga, računajući od stvarnog saznanja za kazneni nalog. Naime, čini se da se članak 45. StPO-a može tumačiti na način da prigovor treba podnijeti u roku od tjedan dana koji je tom odredbom predviđen za podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje.

- 55 Takva bi obveza, pod pretpostavkom da je utvrđena, bila protivna članku 6. Direktive 2012/13 jer bi dovela do skraćivanja za polovicu roka za podnošenje prigovora, koji, u skladu s onim što je izloženo u točkama 50. i 51. ove presude, treba biti priznat okrivljeniku počevši od trenutka kad je stvarno saznao za kazneni nalog koji se na njega odnosi.
- 56 Također valja istaknuti da, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, okrivljenik može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje samo ako može dokazati da se u što kraćem roku informirao kod svojeg punomoćnika o postojanju naloga koji se na njega odnosi.
- 57 Međutim, takva je obveza isto tako nespojiva sa zahtjevima koji proizlaze iz članka 6. Direktive 2012/13. Naime, kao što je to u biti istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 61. svojeg mišljenja, kako iz teksta i opće strukture te odredbe tako i iz svrhe spomenute direktive proizlazi da su tijela država članica dužna obavijestiti okrivljenike o kaznenim djelima koja im se stavljaju na teret te se od tih osoba ne može očekivati da se u što kraćem roku informiraju o promjenama do kojih je moglo doći u kaznenom postupku koji se protiv njih vodi.
- 58 Naposljetku, sud koji je uputio zahtjev skreće pozornost na to da zahtjev za povrat u prijašnje stanje nema suspenzivan učinak.
- 59 Međutim, budući da se čini da iz članka 44. stavka 2. StGB-a proizlazi da, sve dok rok za podnošenje prigovora nije istekao, zabrana upravljanja vozilom izrečena nalogom poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku ne stupa na snagu, što je ipak na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri, iz razmatranja izloženih u točki 51. ove presude proizlazi da je člankom 6. Direktive 2012/13 određeno da ta zabrana upravljanja vozilom također ne stupa na snagu dok teče rok od dva tjedna od kad je osoba o kojoj je riječ stvarno saznala za nalog izdan protiv nje, tijekom kojeg ona mora imati mogućnost podnijeti prigovor protiv tog naloga.
- 60 Iz toga proizlazi da se članku 6. Direktive 2012/13 ne protivi propis države članice u skladu s kojim rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv naloga poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku počinje teći od njegove dostave punomoćniku osobe protiv koje je nalog izdan, pod uvjetom da ta osoba, prema potrebi nakon ili u okviru postupka za povrat u prijašnje stanje, čim sazna za postojanje tog naloga, doista ima na raspolaganju rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv tog naloga a da pritom ne treba dokazati da je poduzela potrebne radnje kako bi se u što kraćem roku informirala kod svojeg punomoćnika o postojanju tog naloga i pod uvjetom da taj nalog ne proizvodi učinke dok teče spomenuti rok.
- 61 Kao drugo, valja ispitati protivi li se članku 6. Direktive 2012/13 to da se osoba može osuditi za kazneno djelo zbog povrede zabrane upravljanja vozilom na dan kad je nalog kojim je takva zabrana izrečena bio pravomoćan, ali ta osoba nije imala saznanja o njegovu postojanju.
- 62 U tom pogledu valja podsjetiti, kao prvo, na to da je cilj prava iz članka 6. Direktive 2012/13 osigurati djelotvorno ostvarivanje prava na obranu okrivljenikâ. Koristan učinak tog prava stoga bi bio ozbiljno ugrožen ako bi bilo moguće na temelju kaznenog naloga poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku utvrditi da je ista osoba počinila novo kazneno djelo u trenutku u kojem ta osoba, s obzirom na to da nije bila obaviještena o prvom kaznenom postupku koji se vodio protiv nje, još nije bila u mogućnosti osporiti osnovanost te optužbe.

- 63 Iz toga slijedi da se navedeni članak 6. protivi tomu da se protiv osobe koja, u skladu sa zahtjevima iz te odredbe, nije obaviještena o postojanju kaznenog naloga poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku te koja stoga, ovisno o slučaju, nije bila u mogućnosti pravnim sredstvima predviđenima pravom države članice o kojoj je riječ i uz poštovanje prava Unije osporavati kaznena djela koja su joj tim nalogom stavljena na teret može voditi kazneni postupak zbog nepoštovanja takvog naloga.
- 64 Međutim, kao što je to istaknuto u točki 57. ove presude, bilo bi protivno tom članku 6. zahtijevati od osobe o kojoj je riječ da poduzme potrebne radnje kod svojeg punomoćnika kako bi se uvjerila da joj je on uredno priopćio kazneni nalog koji se na nju odnosi.
- 65 Slijedom toga, članak 6. Direktive 2012/13 treba tumačiti na način da mu se protivi to da se određena osoba osudi zbog toga što je postupila protivno nalogu poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku na datum za koji nije moguće dokazati da su nadležna nacionalna tijela osigurala da ta osoba stvarno sazna za sadržaj tog naloga.
- 66 Takvo tumačenje članka 6. Direktive 2012/13 također vrijedi u slučaju kada je kazneni nalog bio pravomoćan u trenutku kada je osoba protiv koje je izdan navodno postupila protivno nalogu, i to čak i ako ta osoba nije, računajući od trenutka kada je saznala za taj nalog, podnijela zahtjev za povrat u prijašnje stanje kojim traži ukidanje njegova svojstva pravomoćnosti.
- 67 Naime, takvo tumačenje ne protivi se načelu pravomoćnosti. U tom pogledu dovoljno je istaknuti da već samom činjenicom da postupanje osobe o kojoj je riječ protivno izrečenoj zabrani upravljanja vozilom ne dovodi nužno do izricanja nove kaznene sankcije nije dovedeno u pitanje svojstvo pravomoćnosti sudske odluke kojom joj je takva zabrana izrečena.
- 68 Kao drugo, valja naglasiti da načelo nadređenosti prava Unije, kojim je utvrđeno prvenstvo prava Unije nad pravom država članica, zahtijeva da sva tijela država članica osiguraju puni učinak različitih odredaba Unije, pri čemu pravo država članica ne može utjecati na učinak koji se tim različitim odredbama priznaje na području navedenih država (vidjeti u tom smislu presude od 24. lipnja 2019., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 53. i 54. i od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 157. i 158.).
- 69 U tom pogledu valja osobito podsjetiti na to da je načelo usklađenog tumačenja domaćeg prava, na temelju kojeg je nacionalni sud dužan tumačiti domaće pravo u najvećoj mogućoj mjeri u skladu sa zahtjevima prava Unije, svojstveno sustavu uspostavljenom Ugovorima jer nacionalnom sudu omogućuje da, u okviru svojih nadležnosti, osigura punu učinkovitost prava Unije kada odlučuje u postupku koji se pred njim vodi. U vezi s time, svaki nacionalni sud kad odlučuje u okviru svoje nadležnosti dužan je, kao tijelo države članice, izuzeti iz primjene sve nacionalne odredbe suprotne odredbi prava Unije koja ima izravan učinak u postupku koji se pred njim vodi (presude od 24. lipnja 2019., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, t. 55. i 61. i od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 159. i 161.).
- 70 Kao treće, valja naglasiti, kao što je to u biti navedeno u uvodnim izjavama 14. i 41. Direktive 2012/13, da se ona temelji na pravima utvrđenima, među ostalim, u članku 47. Povelje o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja) i da se njome teži promicanju tih prava (vidjeti u tom smislu presudu od 5. lipnja 2018., Kolev i dr., C-612/15, EU:C:2018:392, t. 88.).
- 71 Konkretnije, kao što je to istaknuto u točki 49. ove presude, cilj je članka 6. navedene direktive osigurati djelotvorno ostvarivanje prava na obranu kao i pravičnosti postupka. Takva odredba tako izričito potvrđuje aspekt prava na djelotvoran pravni lijek iz članka 47. Povelje.

- 72 Iz toga proizlazi da, baš kao i članak 47. Povelje, koji je samodostatan i ne zahtijeva pojašnjenje odredbama prava Unije ili nacionalnog prava kako bi pojedincima dodijelio pravo na koje se mogu pozivati kao takvo, treba smatrati da i članak 6. Direktive 2012/13 ima izravan učinak (vidjeti po analogiji presudu od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 162. i 163.).
- 73 Stoga je na sudu koji je uputio zahtjev da u okviru svojih nadležnosti poduzme sve potrebne mjere kako bi se zajamčio puni učinak tog članka 6.
- 74 Kao što je to istaknuto u točkama 62. i 63. ove presude, koristan učinak članka 6. Direktive 2012/13 bio bi ozbiljno ugrožen ako bi neka osoba mogla biti osuđena zbog kaznenog djela koje se sastoji od toga što je postupila protivno zabrani koja joj je izrečena kaznenim nalogom poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, a koji joj nije priopćen u skladu sa zahtjevima predviđenima tim člankom.
- 75 U tim je okolnostima na sudu koji je uputio zahtjev da u okviru svojih nadležnosti protumači svoje nacionalno pravo u najvećoj mogućoj mjeri na način kojim se štiti koristan učinak članka 6. Direktive 2012/13 i da, ako to nije moguće, izuzme iz primjene svaku nacionalnu odredbu koja bi mu bila suprotna.
- 76 Valja dodati da je njemačka vlada pred Sudom navela da je nacionalno pravo moguće protumačiti na način koji je u skladu sa zahtjevima iz članka 6. Direktive 2012/13, u pogledu obveze primjene dužne pažnje okrivljenika koji nema domicil na nacionalnom području, međutim to je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.
- 77 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da članak 6. Direktive 2012/13 treba tumačiti na način:
- da mu se ne protive propisi države članice u skladu s kojima rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv naloga kojim je osobi izrečena zabrana upravljanja vozilom počinje teći od trenutka dostave tog naloga punomoćniku te osobe, pod uvjetom da ta osoba, prema potrebi nakon ili u okviru postupka za povrat u prijašnje stanje, čim sazna za postojanje tog naloga, doista ima na raspolaganju rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv tog naloga a da pritom ne treba dokazati da je poduzela potrebne radnje kako bi se u što kraćem roku informirala kod svojeg punomoćnika o postojanju tog naloga i pod uvjetom da taj nalog ne proizvodi učinke dok teče spomenuti rok;
 - da mu se protive propisi države članice u skladu s kojima osoba koja boravi u drugoj državi članici podliježe kaznenopravnoj sankciji ako ne poštuje nalog kojim joj je izrečena zabrana upravljanja vozilom od trenutka njegove pravomoćnosti, pri čemu ta osoba nije imala saznanja o postojanju tog naloga u trenutku kad je povrijedila njime određenu zabranu upravljanja vozilom.
- 78 S obzirom na prethodna razmatranja, nije potrebno ispitati protive li se nacionalni propisi poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku drugim odredbama prava Unije na koje se poziva sud koji je uputio zahtjev.

Troškovi

- 79 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 6. Direktive 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku treba tumačiti na način:

- da mu se ne protive propisi države članice u skladu s kojima rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv naloga kojim je osobi izrečena zabrana upravljanja vozilom počinje teći od trenutka dostave tog naloga punomoćniku te osobe, pod uvjetom da ta osoba, prema potrebi nakon ili u okviru postupka za povrat u prijašnje stanje, čim sazna za postojanje tog naloga, doista ima na raspolaganju rok od dva tjedna za podnošenje prigovora protiv tog naloga a da pritom ne treba dokazati da je poduzela potrebne radnje kako bi se u što kraćem roku informirala kod svojeg punomoćnika o postojanju tog naloga i pod uvjetom da taj nalog ne proizvodi učinke dok teče spomenuti rok,
- da mu se protive propisi države članice u skladu s kojima osoba koja boravi u drugoj državi članici podliježe kaznenopravnoj sankciji ako ne poštuje nalog kojim joj je izrečena zabrana upravljanja vozilom od trenutka njegove pravomoćnosti, pri čemu ta osoba nije imala saznanja o postojanju tog naloga u trenutku kad je povrijedila njime određenu zabranu upravljanja vozilom.

Potpisi